

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget)

Regeringens Fødevarerpolitiske redegørelse II af 27/2 01.

(Redegørelse nr. R 11).

Fødevarerministeren (Ritt Bjerregaard):

FØDEVARER SOM OFFENTLIGT ANLIGGENDE SIKKERHED, SUNDHED OG KVALITET

Indledning

Den økonomiske og teknologiske udvikling har – sammen med samfundsudviklingen i øvrigt – haft en række vidtrækkende konsekvenser for borgerne og de fødevarerproducerende erhverv, og selv om udviklingen har medført mange fordele, herunder øget velstand, har den samtidig givet anledning til betydelige problemer. Udviklingen i produktiviteten og den teknologiske udvikling har både konsekvenser for forbrugerne og for strukturen i de fødevarerproducerende erhverv. Den påvirker fødevarer sikkerheden, sundheden og miljøet, herunder den vilde flora og fauna. Og den spiller en rolle for havmiljøet, samt for udviklingen i den måde landbruget behandler naturen og husdyrene på.

Generelt går udviklingen på det fødevarerpolitiske område i dag hurtigere og finder sted på langt flere felter end tidligere. Årsagerne hertil er mange, men set i et lidt større perspektiv har de rod i de meget store ændringer, der fandt sted i samfundet i sidste halvdel af forrige århundrede. Disse forandringer har medført, at fødevarerområdet i dag er et offentligt anliggende.

Den moderne produktionsteknologi og videnskab har givet anledning til en række *risici* og *dilemmaer*, der nødvendiggør politiske beslutninger, som bør træffes på grundlag af en offentlig debat og dialog. De politiske beslutninger bør fremstå klart og åbent, således at de kan blive genstand for offentlig debat.

Hvor befolkningen før i tiden betragtede *risici* som udefra kommende og f.eks. tilskrev dem skæbnen eller naturens luner, er befolkningen nu mere tilbøjelig til at betragte en række *risici* som menneskeskabte, dvs. som konsekvenser af menneskets adfærd eller handlinger. Mange

mennesker er i dag mere bekymrede over konsekvenserne af, hvad mennesket selv gør ved naturen end over naturens trusler mod mennesket.

Karakteristisk for en række af de *risici*, som opfattes som væsentlige i dag, er, at hverken videnskaben eller det enkelte menneske kan beregne eller forudsæ de nøjagtige, langsigtede konsekvenser af forskellige handlinger.

En række af de aktuelle *risici* eller problemer kender heller ikke landegrænser.

Samfundsudviklingen og ændrede produktionsmetoder medfører desuden risiko for nye typer af problemer. Regeringen vil påtage sig sit ansvar for, at der findes løsninger på problemerne, og at disse løsninger findes på grundlag af en åben erkendelse af problemerne og en klar udtalt politik.

Det skal i denne proces tydeliggøres, at der ved fastlæggelsen af fødevarerpolitikken er en række alvorlige dilemmaer, som befolkningen må tage stilling til, for at regeringen kan fastlægge politikken.

Væsentlige dilemmaer er:

Kravet om fødevarer sikkerhed – fødevarer kvalitet

Bestræbelser efter total fødevarer sikkerhed vil i visse tilfælde kunne forringe fødevarernes kvaliteter i andre henseender. F.eks. kan pasteurisering af mælk til ostefremstilling gå ud over kvaliteten i visse specialoster. Et andet eksempel er, at konserveringsmidler, som forøger fødevarer sikkerheden, kan forringe fødevarer kvaliteten.

Fødevarer sikkerhed – dyrevelfærd

Bestræbelser efter maksimal fødevarer sikkerhed kan i en række tilfælde gå ud over dyrenes velfærd. F.eks. vil fritgående dyr være mere tilbøjelige til at blive inficeret med campylobakter, end dyr, der lever livet i isolerede og gennemkontrollerede omgivelser.

Miljø – dyrevelfærd

Ønsker om dyrevelfærd kan være i modstrid med miljøhensyn. F.eks. vil velfærdsstalder med halm på gulvet til kvæg i stedet for spaltegulve medføre ringere mulighed for at begrænse miljøforureningen, bl.a. på grund af ammoniakfordampning ved udbringning af halmen. Ligeledes vil forureningsproblemerne som følge af fritgående svin alt andet lige være større end fra svin på tremmegulve i gennemkontrollerede stalde.